

ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΤΟΥ '21

“ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΜΠΟΥΡΛΟΤΟ”

Του κ. ΕΥΘΥΜΙΟΥ Ν. ΓΟΥΡΓΟΥΡΗ

Είναι γνωστόν ότι οι Γαλαξειδιώτες ύψωσαν από τους πρώτους την σημαία της Έθνεγερσίας το 1821. Και ακόμη ότι ήσαν «μεμνημένοι» στη Φιλική Έταιρία, εφοδιάζον με πυρομαχικά τα επαναστατικά σώματα, έλαβαν μέρος από τους πρώτους σε διάφορες μάχες στη Ρούμελη με ταξυ των οποίων και στο θρυλικό Χάνι της Γραβιάς. Άλλα ήσαν και οι πρώτοι που, ενώ πολεμούσαν με το κερυφύλι και το γιγαστάνι, ταυτόχρονα έδωσαν και την μάχη με την πένα στον ψυχολογικό Τομέα δια να τριωνή το επαναστατικό φρόνημα, να διατηρηθώ ο πρώτος ένθυσσος και να λάβουν μέρος Σοσιόλογισσαν ή δυσπιστούσαν διά την επιτυχία του 'Αγώνος. Και την μάχη αυτή έδωσαν με την εκδοχή και κινηματογραφία της χειρογράφου εφημερίδος των, διά την οποία εγράφησε σε προηγούμενο φύλλο της Έφημερίδος του Συνδέσμου, που έπερασε στις σελίδες της 'Ιστορίας με τον κατ' ούσαν «μικτικό», λόγω του Μεγάλου Σκοπού, χαρακτηρισμό της «Ψευδοσημερίδος»!... Είναι επίσης γνωστόν ότι οι Γαλαξειδιώτες κατά το θραχύ διάστημα από της έναρξεως του 'Αγώνος μέχρι την κτιστοστροφή του Τόπου και του στόλου των, έπειτα από μία αληθώς ήρωική αλλά άνησιν άναμέτρηση με τον Τουρκικό Στόλο, είχαν λάβει μέρος από τους πρώτους στις ναυτικές πολεμικές επιχειρήσεις μέσα στον Κορινθιακό και ιδίως κατά των φρουρών, Ρίσι, Άντιρρίου, και Ναυπάκτου που τα κατείχε ο έχθρος.

Άλλα δέν ήτο μέχρι σήμερα ευρύτερα γνωστό ότι και το πρώτο πυρπολικό — το «μπουρλότο» όπως τα έλεγαν στη γλώσσα του άγώνος — είχε τάξει η Μαρία να είναι Γαλαξειδιώτικο καράβι!...

Έρευνών τα Γενικά Άρχεία του Κράτους για τη συλλογή στοιχείων, που θα φωτίσουν την άγνωστη μέχρι σήμερα πρώτη μετά την απελευθέρωση, από του 1829 περίοδο της ζωής του Γαλαξειδιώτη και της ναυτιλίας του, ή οποία περίοδος είναι και ή άπαρχή της μεγαλειώδους αναπτύξεως της, κατά τις επόμενες δεκαετίες, είχα την τύχη να άνεύσω μερικά έγγραφα, σχετικά με το «πρώτο μπουρλότο»!

Τό ένα από αυτά, τό και σημαντικώτερο, με χρονολογία 11 'Ιουλίου 1821, είναι «μαρτυρικών άνομοτων», όπως τό άποκαλεί ή ίδια ή Δημογεροντία του Γαλαξειδίου που τό έχορήγησε στον συμπληγική και καπετάνιο Χαράλαμπο Μπακογιώργη, ιδιοκτήτη του καραβιού, τό άποτίον και έκεί εις την έκστρατείαν εκείνην...

Έκτός από την ένδιαφέρουσα εξιστόρηση των πολεμικών ποιοστατικών, υπό τά όποια έδόθη τό Γαλαξειδιώτικο καράβι για να γίνη πυρπολικό, τό έγγραφο της Δημογεροντίας είναι εξ ίσου ένδιαφέρον, διότι περιέχει άρκετά όνόματα καραδοκωτών και Δημογερόντων της Έποχής του Εικοσιένα, τό περισσότερα των οποίων φέρουν μέχρι σήμερα άπόγονοι των προμάχων εκείνων της Έλευθερίας. Και μνημονεύει τό Γαλαξειδί ως ναυπηγικό τόπον.

Άλλ' άς έντυφήση ό άνεγνώστης εις όλόκληρον τό κείμενο του «μαρτυρικού» που καταχωρείται έδω κατά πιστή άντιγραφή:

«Ήμεεις οι έλεγμένοι διορισμένοι Πρωτόντες της πόλεως ταύτης, με τούτου ως τό γράμμα, όπου σήμερα ζητηθέντες εγχειρίσαμεν τό κυρ' καπετάν Χαράλαμπε Μπακογιώργη συμπατριότη μας, πρὸς ένδειξιν της άληθείας επάνω στο κάθυμν του καραβιού του από όχτώ ήμιον χι-

λιαδών έως όκτώ χρονών, οικοδομημένο έδώ, με δύο άρμπουρα, όταν έστάθη εις Ναύπαχτον εις τάς 10 του τρέχοντος, μαρτυρούμεν ειλικρινώς. Αυτό τό καράβι δισκομένον εις Ζάκυνθον μαζί με όλομάδα ή Τουρκική εύρίσκετο μέσα εις τένον κόλπον μας του Ναυπάχτου και έφοδίζε εις τάς 10 του τρέχοντος, με πράξη εις όλα τά περί αυτήν μέρη πολλά και θαρειά δεινιά, διά τούτους έγράψαμε και τους έπαρακαλούσαμε να άρματώσουν τά καράβια των και να έλθουν πρὸς δοθήειάν μας κατά του έχθρου».

Μέξ, υπήκουσαν, και, τ' άρμάτωσαν και όγηκαν εις τό πανιά και έδατοόσαν κρουζιέρας και πλόκον από Πάπαν, Μεσολόγγι, Γλαρέντζα και όρειούς καρτερόντας τό συμμαχικά καράβια ύδροσπεσιώτικα κατά την παραγγελία τους και μετά 12 ήμέρας όπου έφθασαν και αυτά μαζί έμδθηκαν εις Ναύπαχτον. Και μη δύναμει να καταδοθούν τό έχθρικά καράβια ως καταφυγόντα εις τό τείχος με όλεις τάς περισταίς κανονιαίς όπου έξωθεν άπό την έρη άρριχον με 2 κανόνια όπου είχαν όγάλει, άπεφάσισαν οι Ναύαρχοι του έκεί έλληνικού Στόλου και έκαμαν πυρπολικό τό ρη-ν καράβι διά να κατακαύσουν τό έχθρικά καράβια να έλευθερώσουν όλον τον κόλπο και έτσι κατακτήθηκε τό αυτό καράβι. Διά και ύπογραφόμεθα Ιδιοχείρως εις τό παρόν μαρτυρικών έννοφάριστον με την σφραγίδα του κοινού μας, σημεϊώνονμεν πρὸς ότι αυτό τό καράβι εις την άνωθεν κατάσταση του έξετιμήθη εξ χιλιάδες, τάλλαρα άρ=6000 από έπτά ξεπιμντάς καπετανίους έμπειρους, ήγον καπετάν θανάσιν μισοκλιδιν καπετάν σταύρον άγγελήν, καπετάν ήλιον γκανούταν, καπετάν Γιώργη Κουκτέλλον, καπετάν Άνδρέαν νικολήν Λουκτέλλον και καπετάν Βασίλην Δάνκαν και καπετάν κωνσταντή στέφον, οι όποιοι τό εξέτιμωσαν με φόβον θεού και δόρος της ψυχής των. Γαλαξειδί τη 11 'Ιουλίου 1821 (τόπος σφραγίδος) ύπογραφοί: Μήτρος Κασουλής, θανάσης μωραίτης γεώργιος Καστέλος, Λουκάς άρβανίτης κωνσταντής στέφον».

Και οι πρόκριτοι της Νήσου «Υδρας με τό από 14 Φεβρουάριου 1823 πιστοποιητικό θεβαιώνον ότι: «... έπήσαν τό έκεί εύρισκόμενον πλοίο νηπιόκιον του χώρου Γαλαξιδίου περί όκτώ χιλιάδων του καπετάν Χαράλαμπε Μπακογιώργη Γαλαξειδιώτου και τό μετεχειρίσθησαν διά μπουρλότον, τό άποτίον και έκεί εις την έκστρατείαν εκείνην...».

Τό άνωτέρω κείμενο του «μαρτυρικού» της Δημογεροντίας Γαλαξειδίου, έπιθεβαιώνει ό Ιστορίος ότι 'Ακαδημαϊκός Δ. Κόκκινος με όσα άναφέρει σχετικώς εις τό έργο του «Η Έλληνική Έπανάστασις» (Τόμος 2ος σελ. 342). Και συμπληρώνει με την πληροφωρία ότι, ενώ τό πυρπολικό, όδηγούμενο από ένά ζυλόνην εικοσιπενταετή ναύτην έκ Παξών, «υπό χάλασαν σφαιρών», είχε πλησιάσει μία Τουρκική κορβέτα, τό έχείρημα άπέτυχε διότι ή άναφλέξι του πυρπολικού έγινε πρὸς ώρας — γεγονός όφειλόμενο στην άπειρία των ναυτικών, τό πρώτον μετ' αχρησθέντων τό μέσον τούτο εις τον κατά θάλασσαν άγώνα.

Η πρώτη όμως θυσία Γαλαξειδιώτικου καραβιού στο Βωμό του 'Αγώνος ήδη είχε γίνει. Βεβαίως δέ είχε προσφερθεί και ως παράδειγμα ύνακοής στις διαταγές της Ναυτικής Διοικήσεως, και προθύμου προσφορής ιδίως κατά τις πρώτες πολεμικές επιχειρήσεις της πρώτης πολεμικής περιόδου οτε το πνεύμα της πεισορχίας και της έθελοδοσίας δέν ήτο νεκρό!

Άλλ' ή άξία και ή σημασία της προσφοράς του καπετάν Χαράλαμπε Μπακογιώργη γίνεται περισσότερο κατανοητή και προκαλεί κάποια ρίγος πατριωτικής συγκινήσεως και ύπερφανείας, από τά κείμενα δύο άλλων έγγραφων (αίτησεων), όπου τό 1829 υπέβαλε ο υιός του άποθανόντος έν τῷ μεταξύ καραδοκωτή, καπετάν Μήτρος Χ. Μπακογιώργη, εις τον Κυβερνήτη 'Ιωάννη Καποδίστρια.

Τά έγγραφα αυτά αναφέρον ένίοτε ότι τό καράβι ήτο όρίκιον, με

• ΣΥΝΕΧΕΙΑ: Εις την 4ην σελ.

ΤΟ ΔΙΗΓΗΜΑ ΜΑΣ

“ΕΑΝΑΓΥΡΙΣΜΑ”

ΜΙΝΑΣ ΧΑΤΖΗ

Κατηφορίζοντας με τό «SKODA» άριστέρω άναλόγιο. Ίσα που πρό- του ό Γιώργος Παπαδήμας τη μεγάλη στροφή των Δελφών και θλέποντας άπέναντι τό ζωηρά φωτάκια της πατρίδος, μιά άνασάτωσι αιβάνθηκε μέσα του.

Έλεπε κάπου τριάντα τρία χρόνια. Τό ταξείδι για την γενέτειρα που τόσο άπότομα τό άποφάσισε χθές, δέν τόν είχε ιδιαίτερα άπασχολήσει. Άπλως δρέθηκε στην Άθήνα για κάποιο συνέδριο και σκέφθηκε να έδῃ και τό Γαλαξειδί.

Με πολλές και διάφορες σκέψεις ρολάριζε και θαύμαζε τον ώραίο άσφαλτοστρωμένο δρόμο, (ούτε που τόν φανταζότανε έτσι) πέρασε τό μεταλλεία, τον Άη Λιά, τό «έξω πηγάδι», έφθασε στο «Μανουσάκια» κι από εκεί με μικρή ταχύτητα σταμάτησε φρενώνοντας άπέναντι στο Βαρδάτο. Βγήκε έξω, έκανε μερικά δῆματα με τό χέρια στις τσέπες. Παρανεύτηκε με τις άλλαγές που έβλεπε. Την πλακοστρωμένη ποικυμαία, τά μοντέρνα κοινοτικά φώτα, τό καινούργια σπῆτια και τό άλλα τά παλιά φρεσκοθαμμένα, την πλατεία του Κάρκαρου (Μάμα) τά παρτέρια των λουλουδιών κι ό,τι ακόμη μπορούσε να ξεχωρίσει τις πρώτες ώρες της νύχτας. Άπορούσε που δέν έβλεπε ανθρώπους. Γύρισε πίσω κι άφού κοντοστάθηκε ένα λεπτό, τράβηξε άποασπιστικά στη φωτισμένη ταβέρνα του «Κούνου» (έτσι την ήξερε) του Λεωνίδα τώρα. Έκείνη τη στιγμή δύο άγόρια δέκα-δώδεκα χρονών έθγαλαν κρατώντας ένα πανέρι με χταπόδια. Μιλούσαν δυνατά κι άστεϊεύονταν μεταξύ τους.

—“Ε, παιδιά, τούς φώναζε, γιατί αυτή ή ήσυχία; που είναι οι άνθρωποι;

Έκτινα σταμάτησαν τά πελάγματα τους, άκούμπησαν τό πανέρι χάμα, τόν πλησίασαν, κοιτάζοντας τον στα μάτια μήπως τόν γνωρίσουν και μισαπειτημικά του άπάντησαν:

—“Α, μπάμπα, πούθε σε ρέμενε; Δέν είσαι Έλληνας; Δέν ξέρεις ότι είναι Μεγάλη Πέμπτη, λένε τό δώδεκα Ευαγγέλιο και σε λίγο θα γίνη ή Σταύρωσι; Είπε ό πιο μεγάλος. Και πρόσθεσε ό μικρότερος: —“Όλος ό κόσμος πάει στις εκκλησίες! Έσκύψαν, πήσαν τό καλάρι και χωρίς να προσέξουν τις αντίδράσεις του συνομιλητού τους είπον ό ένας στον άλλον:

—“Αντε ρέ, πάμε γιατί άργήσαμε. Κι έφυγαν με γρήγορα δῆματα άφήνοντας τό Γιώργη Παπαδήμα σαστισμένο από την άπάντησή τους. Μιά περιέργη ταραχή τόν έπιασε. Μπήκε στο αυτοκίνητο πάτησε γκάξι, πέρασε την άγορά, έστριψε άνέθηκε τό καντούνι του Άγίου Νικολάου και ξανασταμάτησε άπότομα, στη δυτική πλευρά της εκκλησίας.

Βγαίνοντας άγκάλιασε με την ματιά του τό μεγάλο πεύκο, άγέραςτο (ίδιο σαν τότε). Η έκκλησία του φάνηκε ακόμη μεγαλύτερη όπως φάνταζε στην έσπτερη άπορίαίτικη όρασή του. Τά λαμπρόνια των καμπαναριών ήταν όμορφα. Η χουσιματιούλα έγινε τρανή. Καινούργια κάγκελα έγινε πρηνή. Καινούργια κάγκελα πρηνή. Ο δρόμος τσιμεντένιος ως πάντα...

—Τώρα συνειδητοποιούσε τον έρχομό του. Σε μία στιγμή κτύπησε τά παπούτσια του στο έδαφος δυνατά, για να νοιώση ότι δέν ήταν άνηφο.

Μέσα σε δέυτερόλεπτα, άνοιξε ή πορτούλα του μυαλού του κι οι άναμνήσεις άτακτες, ζωηρές και γοργές, φτερές έφταναν και στριμχώνονταν, τραπέζακι και τό σκαμπό συμπληρώναν τόν διάκοσμο.

Πόσο χαϊρόνταν αυτές τις άναπάντεχες ώρες! Ένα σωρό κουβέντες είπαν. Έκείνος ρωτούσε για τόσα πράγματα κι εκείνη άπαντούσε πρόθυμα κι ύ συγκρατημένα.

Η Έλενίτσα έφερε γλυκό κουταλιού και τόν σεβρίσιον. Κάτι της είπε ψιθυριστά στο αυτί της ή γριούλα κι εκείνη χάθηκε στη κουζίνα για κάμποιση ώρα.

Όλα ήταν σδυστά και μόνο τά καινήλια φώτιζαν θαμπά τις εικόνες και τά κεράκια των πιστών. Έρριξε ένα χαρτονόμισμα, πήρε ένα κεριά και πήγε και στάθηκε πίσω από τό

άριστέρω άναλόγιο. Ίσα που πρό- φθασε. Έθγαλαν τά παιδιά — τα παπαδάκια — ντυμένα στο δόλοισυρα με τό λευκό σταυρό, κρατώντας τά εξαπτέρυγα. Ξεκίνησαν. Τό μάτι του άκούμπισε στο άθωο βλέμμα του παιδιού που κρατούσε τη λάμπα. Θυμήθηκε τόν έαυτό του τότε...

Άλλ' ή διαπεραστική φωνή, τού καλλίφωνου, ψηλόφωνου εύλαδούς παπα που κρατούσε τόν έσταυρωμένο τόν άπέσπασε από την σκέψη. —“Σήμερον κρεμῆται επί ζύλου...”. Όλοι σταυροκοπήθηκαν. Τους κοίταξε κι ένα έλαφρό εφρωνικό χαμόγελο προσάθησε να κρατηθῇ στο χέλι του αλλά που κόπηκε στη σχιωμή του, μόλις στη ριπή του ματιού του, είδε να περνούν τά κλειστά έλαφα. Έκείνου.

Τά γαλάνα του Γιώργη μάτια, έγιναν πελώρια, φοβισμένα, ίκετινιτικά, νηποιασμένα — όπως έγομφε στην σημειώσει του — άδέξια τότε έφερε τά τρία δάκτυλά του στο μέτωπο ενώ του έφεπτε τό κερί.

Παλινδρομικά κυτούσε ή καρδιά και τό μυαλό του. Και σε κάθε πίσω στροφή έννοιωθε μία άλλιώτικη ύχαρσιση.

Τέλειωσε ή άκολουθία. Τόν χαίρεσαν και τόν καλωσόρισαν όσοι τόν γνώρισαν και πρώτη άπ' όλους, ή καλή Σάσα προτού είπῃ ό παπῆς τό «δι' εύχων».

Τόν φώναξαν με τό μικρό του όνομα και του άρεσε πολύ. Έφυγε σχεδόν από τούς τελευταίους. Στη έξοδο, όπως — σαλταριστά περπατούσε — σκόνταψε στο ραβδί μις ηλικιωμένης κυρίας.

Ευχενικά έσκυψε να ζητήσει συγγνώμην και τότε είδε την κυρία Πατρίτσα ή, θειά Ζαφείρα όπως την έλεγαν. Έσκύψε, την ήγκυσε στην άγκυλιά του και την φίλησε με στοργή. —Θειά Ζαφείρα μου; —Τού λόγου σου πούος είσαι με ή σηκώνεις έτσι; Δέν έχω κανένα τόσο δικό μου.

—Δέν με γνωρίζεις; —“Όχι. Τόν κύτταξε καλά καλά. Όχι, ξαναείπε.

—“Ο Γιώργος Παπαδήμας είυτι. —“Εσύ... Ο Γιώργης; πούθε έπεςες παιδάκι μου; Ζεις λοιπόν; Είπε κι έκανε. Τό σταυρό της άπανώτα.

Βγήκαν σιγά-σιγά από την έκκλησία. Έκείνος κρατούσε τό χέρι της από τόν ώμο. Τό άλλο χέρι της ή κυρία Πατρίτσα τό στήριζε στην άγκυλιά της την Έλενίτσα Κουρέντη κόρη της πρώτης της εξαδέλφης που κόθε χρόνο έρχόταν από τών Βαλίων κι έκαναν μαζί Πάσχα.

—Έλα να πάμε σπίτι να σε ιδώ πιο πολύ. Έκανε συγκινημένη ή γριούλα.

—Ναι θαρῶ. Κι εγώ θέλω περισσότερο να σε ιδώ.

Έτσι τόν παρακάτω δρομάκι έστρίψαν κι έφθασαν κιόλας στο σπίτι. Άνέθηκαν τη σκάλα και από την στενή είσοδο πέρασαν στη σάλα.

Ήταν ή ίδια καμιά άλλαγή! Έτσι την ήθελε ή θειά Ζαφείρα από τότε που έχασε άνδρα και γυιό. Στόν ένα τοίχο τό κόδρο του άνδρα μεγάλο και στόν άπέναντι τέσσεραί πέντε καθράκια, σε κάθε ήλικία του παιδιού της. Στη γωνιά τό καντηλιέρι φρεσκογυαλισμένο, στην άλλη γωνιά οι δύο γοργόνες από λαμπερό μάρμαρο, στολίδι του παππού στο καράβι του. Ένας άτλαζένιος Έρωτας κεντημένος στο χέρι δίπλο κι άντίκυρ ένα τεράστιο «Πεπρωμένο» προκά της άπ' την ίδια κεντημένο. Οι τρυπητές, κορκέλες, με τό φτερές έφταναν και στριμχώνονταν, τραπέζακι και τό σκαμπό συμπληρώναν τόν διάκοσμο.

Πόσο χαϊρόνταν αυτές τις άναπάντεχες ώρες! Ένα σωρό κουβέντες είπαν. Έκείνος ρωτούσε για τόσα πράγματα κι εκείνη άπαντούσε πρόθυμα κι ύ συγκρατημένα.

Η Έλενίτσα έφερε γλυκό κουταλιού και τόν σεβρίσιον. Κάτι της είπε ψιθυριστά στο αυτί της ή γριούλα κι εκείνη χάθηκε στη κουζίνα για κάμποιση ώρα.

Όλα ήταν σδυστά και μόνο τά καινήλια φώτιζαν θαμπά τις εικόνες και τά κεράκια των πιστών. Έρριξε ένα χαρτονόμισμα, πήρε ένα κεριά και πήγε και στάθηκε πίσω από τό

ΜΙΑ ΕΚΠΟΜΠΗ ΓΙΑ ΤΟ ΓΑΛΑΞΕΙΔΙ

Της Δημ)φου κ. ΠΕΛΛΗΣ ΚΑΦΑΛΑ-ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗ

(Συνέχεια από τό προηγούμενο) Έμεις, οι ταξιδιώτες, οι έπισκέπτες, που φθάνουμε σήμερα για να γνωρίσουμε τό Γαλαξειδί δέν μπορούμε παρά να καταλάβουμε τη νοσταλγία των ύτόπιων, να την κάνουμε λίγο πολύ και δικιά μας. Γιατί τό Γαλαξειδί από τις πρώτες κιόλας στιγμές της γνωριμίας μας μαζί του, γοητεύει. Πέρα από την όμορφιά που τού χαρίζει ή φύση, τό σκηνηκό της θάλασσας και των δουνών, έχει μία έσωτερικότητα που έντυπωσάει και ύποβάλλει. Μιά γοητεία που ξεκινάει από τά Ιστορικά γεγονότα, την παράδοση, την θαλασσινή μαίρη των κατοίκων, για να φτάση ως τη σημερινή μορφή, τό χαρακτήρα, την άτμόσφαιρα της μικρής ταύτης πόλης.

Θά την νοιώσουμε παντού, όπου κι αν πάμε αυτή την έσωτερικότητα που άποπνέει τό Γαλαξειδί ακόμα και σήμερα. Άνηφορίζοντας στα στενά πλακόστρωτα δρομάκια, άνάμεσα στο σωπηλά άρχοντικά, τά δίπατα και τά τρίπατα με τά κλειστά παράθυρα, που μοιάζουν αά να θέλουν να κρατήσουν ζηλότυπα συλαγμένο από τό ξένο μάτι τό δικό τους παρελθόν, τις δικές τους θύμησης.

Οι άνθρωποι που συναντάμε στο δρόμο είναι συνήθως λιγοστοί. Κι έχουν κι αυτοί, όπως κι ό τόπος τους κάτι τό ξεχωριστό: Πεοηφία, άρχοντιά, άπροσποίητη ύγεία. Κι αν τύχη να πιάσουμε φιλά μαζί τους και μπουσε σε κάτι από τό Γαλαξειδιώτικα άρχοντικό δέν είναι δύσκολο ν' άντικρύσουμε άνάμεσα στ' άλλα έπιπλα και κομμάτια μοναδικά, φερμένα από τη Βενετία, πριν έκατό τόσα χρόνια.

Προχωρώντας στην άνηφοριά, πάνω άπ' όλα τά σπῆτια, θα πάμε να έπισκεφτούμε την επιθλητική εκκλησία του Άγίου Νικολάου που χτίστηκε με προσφορές των ντόπιων ναυτικών. Καί δῶχουμε την εύκαιρία να θαυμάσουμε τό άριστουργηματικό ευλόγλιπτο Τέμπλο, που σύμφωνα με τόν τοπικό θρύλο τώφτισε ό ίδιος ό Άγιός και σύμφωνα με την γνήμη των ειδικών, είναι έργο περιφημών Ήπειρωτων μαστορών.

Μιά άλλη έπίσκεψη που θα κάνουμε άπωσδήποτε στο Γαλαξειδί θα είναι στο ναυτικό μουσείο, όπου φυλάγονται πολύτιμα κειμήλια συνδεμένα με την ναυτική Ιστορία του τόπου.

Όμως πολλά είναι ακόμα τό άδιαφύρετα και οι όμορφιές που μας πειομένουν στον παραλιακό δρόμο, πλάι στην ήρεμη συνήθως θάλασσα, με τό θαυγάλανο χρώμα.

Από τό κεντρικό λιμάνι, την Άγορά, προχωρώντας πρὸς τά δεξιά,

ένα γράμμα τυ, για ένα σημάδι ζωής και την πίκρα που πέρασε νομίζοντας ότι χάθηκε από την ζωή.

Ήταν μυαλωμένη γυναίκα παρά τό όγδό.τα έπτά της χρόνια. Δέν ήθελε να τόν θίξει.

Η ώρα πέρασε κι εκείνος σηκώθηκε να φύγη για να δρθῇ δωματίο στο ξενοδοχείο να μείνη.

Σάν τό άκουσε ή γριούλα μισοκοιττώντας σηκώθηκε και με τό δειλχη του χεριού της τού τόνισε:

—Ποτέ! Θά μείνης έδώ Γιώργη. Έκτός κι αν δέν θέλεις γιατί τό κρεβδάτι δέν είναι τόσο καλό.

—Καλά θειά Ζαφείρα θα μείνω. Θυμάσαι πόσες φορές είχα κοιμηθῇ παλητόρας, στη καρχή για συντροφιά, πρὸς φρόδουνα;

—Πώς δέν τά θυμάμαι... άπάντησε κουνώντας τό κεφάλι της.

Η Έλενίτσα στο μεταξύ διάστημα έστραψε τό τραπέζι. Έτοίμασε μία τοματόσουπα, άρκετή ταραμοσαλάτα που τη γαρνίρισε με μαυρες σαλνιέτες. Ελίές, έκοψε...κι έφτιαξε κορδομασαλάτα από τό πεζουλάκι της θείας της, στη μέση έβαλε μία πιπιλιέτσα με χαλβά κι ένα μικρό μπουκάκι κοκκινέλι από... τό Μαμαρέλι και τούς κάλεσε να περάσουν.

Πήσαν τις θέσεις τους κι άφού εύχθηκαν για τη βραδιά και την «Καλή Άνάσταση» άρχισαν τό φαγητό.

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ)

θα κάνουμε έναν θαυμάσιο περίπατο πρὸς τό δάσος την Πέρα - Πάντα, με τό πυκνά πεύκα, που μοιάζουν να θυβίζουν τις ρίζες τους στη θάλασσα και τούς μικρούς, γραφικούς κολλήσκους. Στά μιά τό δρόμο, πάνω σ' έναν βράχο άνακαλύφθηκε ένας προϊστορικός τάφος, που γίνεται πώς φιλοξένησε με τό όνομά του μετά τό θάνατό του τό σώμα του βασιληά Λοκρού, του Ιδρυτή της άρχαίας Οιάνης.

Από την άλλη μεριά της Άγοράς, ένας περίπατος θα μας πάει ως τό βουδῷ πιά και έγκαταλειμμένο κανονίιο, που γνώρισε κάποτε τόσες δόξες. Έκεί κοντά βρίσκεται τό γραφικότατο δεύτερο λιμάνι του Γαλαξειδίου, ό Χηρόλακας, όπου σύμφωνα με την παράδοση κατέβαιναν στα παλιά χρόνια οι χίρες των ναυτικών μήπως και μάθουν, από κείνους που γύριζαν κάτι που θα τούς έδινε έλπίδα...

Κοντά στην Άγορά, πρὸς τό Χηρόλακα, βρίσκεται και μία Γαλαξειδιώτικη γραφικότητα. Η μεγάλη ρυσική σπηλιά — καταφύγιο — που χρησιμοποιείται τώρα σαν ένα πολύ πρωτότυπο Κέντρο διασκεδάσεως.

Όλος αυτός ό παραλιακός δρόμος, με τά παρακάτω σπῆτια, τά θαλασσινά, ή θάλασσα από την άλλη μεριά, τις άρκες και τά καίκια που λικνίζονται πάνω στο νερό, άποτελούν συνήθως μία ήρεμη εικόνα, χαρακτηριστική στο σημερινό Γαλαξειδί. Όμως έμεις, άν φτάσαμε Καβάση Δευτέρα, δέν θα τό θεωρούμε έτσι. Γιατί έδώ διατηρείται ακόμα ζωντανή ή παράδοση του καθαρότερου τοιαίτικου γλεντιού. Με τό μακίρεμα, τό άλεύρωμα και τό μυτζούριμα. Ξαναγυρίζον στον τόπο τού, αυτό τό ξεχωριστό «πανηγύρι» πολλοί Γαλαξειδιώτες, μαζεύονται όσο από τις γύρω περιοχές, έρχονται ξένοι. Ζωντανεύει από γέλοια, φωνές, χορούς, άλευρώματα, τό κορνάγιο, ή Άγορά ή Πέρα-Πάντα. Για μία μέρα μονάχα τό Γαλαξειδί ξαναζει θάλεγε κανείς, τις πειρασμένες δόξες του. Για να θυσιση έτσι και πάλι στη γοητεία της νοσταλγικής του γαλήνης....

Ο ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΤΗΣ 150ΕΤΗΡΙΔΟΣ ΤΟΥ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

Την 18ην Μαρτίου έ.έ. έπραγματοποιήθη σύσκεψις εις τό Πνευματικό Κέντρον Ρουμελιωτών, της Όργανωτικής Έπιτροπής διά τόν εορτασμόν της 150ετηριδος του Μεσολογγίου. Κατ' αυτήν εκλήθησαν έκάκι Διευθυνταί Ρουμελιωτικών Έφημερίων, διά να ένημερωθώσιν επί του καταρτισθέντος σχεδίου προγράμματος, και άνταλλάξωσιν τάς άπόψεις των.

Τόν Σύνδεσμόν μας έξεπροσώπησεν ό Πρόεδρος κ. 'Ισιδωρος Σιδηρόπουλος.

ΟΜΙΛΙΕΣ

Την 22 Μαρτίου οργανώθηκε εις την αίθουσαν «Βαρώων Κίμωνος Ράλλη» υπό του Πειραϊκού Συνδέσμου, ειδική πνευματική εκδήλωση με την εύκαιρία της Εθνικής Έπετειού, κατά την οποίαν άμείλησε ό Ρουμελιώτης συγγραφέας Δημήτρης Σταμέλος με θέμα: «Ο Μακρυγιάννης σύμβολο του Νέου Έλληνισμού». Σχετικά κείμενα έπέδωσε ό ποιητής - ήθοποιός Γιώργος Μεταδόλης.

—Εις την αίθουσα του Πνευματικού Κέντρου της 'Ισραηλινής Κοινότητος 'Αθηνών, την 24ην Μαρτίου, άμείλησεν ό άρχιπλοίαρχος Π.Ν. έ.ά. κ. Νικόλαος Σταβάκης Πρόεδρος του Συνδέσμου «Έλλάς - 'Ισραήλ» με θέμα: «Τό Πνεύμα της 25 Μαρτίου 1821».

σηφ/ση: Ηλίας Π. Κουμπρούλης